

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Державний природознавчий музей**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ВИВЧЕННЯ ЕНТОМОФАУНИ
ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ**

**Тези доповідей науково-практичної конференції
ХІХ Львівська ентомологічна школа**

ДЕРЖАВНИЙ ПРИРОДОЗНАВЧИЙ
МУЗЕЙ

Львів – 2025

Науково-практична конференція XIX Львівська ентомологічна школа проводиться відповідно до плану роботи Державного природознавчого музею НАН України

Редакційна колегія:

Т. П. Яницький, кандидат біологічних наук, директор ДПМ НАНУ — голова ред. кол.

В. Б. Різун, кандидат біологічних наук, с.н.с. — заст. голови ред. кол.

Г. В. Середюк, кандидат біологічних наук — відповідальний редактор

Г. Г. Гуштан, кандидат біологічних наук

К. В. Гуштан, кандидат біологічних наук

Актуальні проблеми вивчення ентомофауни західного регіону України: збірник тез науково-практичної конференції (Косів — Шешори, 27-29 червня 2025 р.). — Львів: Державний природознавчий музей НАН України, 2025. — 54 с. [Електронне видання]

Збірник містить тези виступів учасників науково-практичної конференції XIX Львівська ентомологічна школа «Актуальні проблеми вивчення ентомофауни західного регіону України», що відбулася в Національному природному парку «Гуцульщина» 27-29 червня 2025 р.

Тези присвячено актуальним питанням вивчення стану різноманіття ентомофауни та багаторічним змінам його складу, раритетній складовій регіональної ентомобіоти, адвентивним видам та особливостям їхнього входження у склад регіональної біоти, проблемам охорони рідкісних і зникаючих видів тощо.

УДК 595.7

Матеріали подано в авторській редакції, за достовірність фактів, цитат, посилань на джерела та вживання назв документів, власних імен тощо відповідають автори публікацій.

ЗМІСТ

Вережак Н. Д., Заморока А. М. Філогеографія солом'яника тонкого <i>Calamobius filum</i> (Rossi, 1790) (Cerambycidae: Lamiinae) у Європі.....	5
Голіней Г. М., Прокоп'як М. З. Види підродини Argynpinae в ентомологічних колекціях зібраних у 2021-2024 рр.	7
Гуштан Г. Г. До таксономічної структури орібатид (Acari, Oribatida) Яворівського національного природного парку.....	9
Гуштан К. В., Різун В. Б. Апробація електронної системи обліку для документування ентомологічної колекції ДПМ НАН України.....	10
Дєдусь В. І. Сапроксилобійонтні твердокрили (Insecta, Coleoptera) Закарпатської області в колекції Яна Роубала.....	12
Zhovnerchuk O. V., Ochoa R., De Giosa M., Korytnianska V. G. The findings of new species of herbivorous mites in the fauna of Ukraine.....	13
Заморока А. М. Нариси з молекулярної філогенези фавни скрипу нових жуків (Coleoptera: Cerambycidae) Карпатського регіону.....	15
Кравець Н. Я., Шевчик Л. О. Видове представлення ентомобіоти Тернопілля в інформаційно-пошуковій системі Центр даних «Біорізноманіття України».....	17
Ляшук І. Я., Заморока А. М. Зміни угруповань ґрунтово-підстилкових твердокрилих Coleoptera в умовах трансформації лучно-степових оселищ НПП «Кременецькі гори».....	21
Микитинець Т. О., Ляшук І. Я. Червонокнижні види комах як об'єкти еколого-освітньої інтерпретації в межах НПП «Кременецькі гори».....	22
Мостов'як С. М., Воєвода Л. І., Мельник Т. В. Основні шкідники яблуні в промислових насадженнях Тернопільської області.....	23
Мохняк А. В., Заморока А. М. Роль скрипунових жуків (Coleoptera: Cerambycidae) у запиленні дикорослих квіткових рослин у Карпатах.....	25
Назаренко В. Ю., Сухомлін К. Б., Зінченко О. П., Труш Т. В. Перша знахідка <i>Xylosandrus germanus</i> (Blandford, 1894) (Coleoptera, Curculionidae) у Ківерцівському національному природному парку «Цуманська Пуща».....	27
Новіков А. В. Обґрунтування застосування концепції DIP(a) в оцифруванні природничих колекцій...	29
Паньковська Г. П., Прокопчук Н. М. Моніторинг ентомофауни як елемент наукових досліджень в НПП «Північне Поділля».....	31
Питель-Гута С.Р., Затушевський А.Т. Поширення <i>Xenos vesparum</i> Rossi, 1793 (Strepsiptera: Xenidae) на території України	33

ВИДИ ПІДРОДИНИ ARGYNNINAE В ЕНТОМОЛОГІЧНИХ КОЛЕКЦІЯХ ЗІБРАНИХ У 2021–2024 рр.

ГОЛІНЕЙ Г. М., ПРОКОП'ЯК М. З.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна,
e-mail: halyna.holiney@gmail.com, mosula@chem-bio.com.ua

Представники ряду Лускокрилі (Lepidoptera) відіграють важливу роль в екосистемах, передусім як фітофаги й запилювачі. Вони є однією з найпомітніших у природі груп комах і мають особливе науково-пізнавальне та естетичне значення.

Родина Nymphalidae, за літературними джерелами, налічує близько 7200 видів, в Україні можна спостерігати близько 70 видів. Однією з діагностичних ознак цієї родини є вкорочена пара передніх ніг. За іншими характеристиками вони можуть бути різноманітними. Родина Сонцевики (Nymphalidae) представлена 7 підродинами: Libytheinae, Satyrinae, Apatyrinae, Limenitidinae, Nymphalinae, Melitaeinae, Argynninae.

Відомо, що підродина Argynninae представлена п'ятьма родами: *Issoria* Hübner, *Argynnis* Fabricius, *Brenthis* Hübner, *Clossiana* Reuss, *Boloria* Moore (Некрутенко, 2005).

Відомо понад 400 видів цієї підроддини, поширених у Європі, Азії та Північній Америці. Деякі представники цієї групи є ендемічними для окремих територій. Підсрібники здатні до міграцій на значні відстані. На відміну від інших метеликів вони мають перламутровий блиск крил та сріблясті плями на нижньому боці задніх крил, що і пояснює назву підроддини. Верхня сторона крил зазвичай має рудий або жовто-рудий відтінок з чорними плямами. Розмах крил становить від 40 до 70 мм.

Деякі види під срібників виділяють неприємний запах, що є захисною реакцією проти хижаків. Вони відіграють важливу роль в екосистемах як запилювачі, але деякі види можуть бути шкідниками сільськогосподарських культур. Також вони є об'єктом колекціонування.

Окремі види цієї підроддини потребують моніторингу чисельності, вивчення ареалів у малодосліджених регіонах, що є особливо актуальним на сьогодні.

Нами було опрацьовано ентомологічні колекції кафедри ботаніки та зоології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка і встановлено видове різноманіття комах із підроддини Argynninae. У колекції наявні як матеріали власних зборів, так і матеріали, зібрані здобувачами вищої освіти під час навчальних практик, а також ентомологами-любителями, впродовж 2021-2024 рр. Матеріали зібрано у Закарпатській, Львівській, Тернопільській, Рівненській та Хмельницькій областях. У лабораторних умовах за допомогою бінокулярного мікроскопа МБЦ-10, сучасних визначників та інтернет-ресурсів було проведено таксономічний аналіз ентомологічного матеріалу.

З підроддини Argynninae виявлено 27 особин, що належать до трьох родів: *Issoria*, *Argynnis* і *Brenthis*.

Матеріали за 2021 рік:

Рід *Issoria*

Підсрібник Латонія *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Тернопільський р-н, смт Дружба [49.361386, 25.647795], 25.06.2021, галявина, (1 екз.).

Рід *Argynnis*

Підсрібник великий, Пафія *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Львівська обл., Стрийський р-н, с. Великі Дідушичі [49.160000, 23.999500], липень, поле, (1 екз.).

Підсрібник габовий, Арлая *Argynnis aglaja* (Linnaeus, 1758)

Закарпатська обл., Хустський р-н, с. Нижнє Селище [48.206631, 23.439108], 04.07.2021, (1 екз.).

Підсрібник Адиппа *Argynnis adippe* Linnaeus, 1767

Закарпатська обл., Тячівський р-н, м. Тячів [48.016844, 23.572859], липень, галявина, (1 екз.).

Матеріали за 2022 рік:

Рід *Issoria*

Підсрібник Латонія *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Болязуби [49.761997, 25.670932], липень, сад, (1 екз.); Чортківський р-н, с. Буданів [49.164247, 25.711483], 23.07.2022, галявина, (1 екз.); с. Свидова [48.871289, 25.727166], 1.08.2022, (1 екз.); с. Колиндяни [48.965373, 25.951379], 21.07.2022, сад, (1 екз.).

Рід *Argynnis*

Підсрібник великий, Пафія *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Оліїв [49.754971, 25.258543], 28.08.2022, поле, (2 екз.); м. Теремовля [49.304827, 25.705239], липень, сад, (1 екз.); Чортківський р-н, с. Констанція [48.856113, 25.946331], 27.07.2022, подвір'я, (1 екз.), сад, 22.08.2022, (2 екз.).

Рід *Brenthis*

Перлівець таволжаний, Іно *Brenthis ino* (Rottemburg, 1775)

Матеріал. Закарпатська обл. Рахівський р-н, смт Ясіня, [48.264371, 24.351538], 27.06.2022, поле, (2 екз.).

Матеріали за 2023 рік:

Рід *Issoria*

Підсрібник Латонія *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Тернопільський р-н, смт. Велика Березовиця [49.496901, 25.592283], 27.08.2023, сад, (2 екз.).

Рід *Argynnis*

Підсрібник великий, Пафія *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Звиняч [49.128168, 25.679342], 13.07.2023, галявина, (1 екз.); м. Борщів [48.800476, 26.045965], 05.08.2023, ліс, (1 екз.).

Матеріали за 2024 рік:

Рід *Issoria*

Підсрібник Латонія *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Тернопільський р-н: с. Дарахів [49.292422, 25.541340], 12.08.2024, сад, (2 екз.); с. Острів [49.487169, 25.582822], 17.08.2024, подвір'я, (1 екз.); Чортківський р-н, с. Бариш [49.018437, 25.260945], травень, (1 екз.).

Хмельницька обл., Хмельницький р-н, с. Трительники [49.487454, 26.536475], 28.07.2024, квітник, (1 екз.).

Рід *Argynnis*

Підсрібник великий, Пафія *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Угринів [49.254795, 25.083633], 3.07.2024, подвір'я, (1 екз.).

Рід *Brenthis*

Перлівець таволжаний, Іно *Brenthis ino* (Rottemburg, 1775)

Матеріал. Рівненська обл., Сарненський р-н, с. Ясногірка [51.201846, 26.947627], 26.07.2024., сад, (1 екз.).

Щорічний збір ентомологічного матеріалу дозволяє проводити моніторинг поширення видів і доповнювати колекції кафедри новими знахідками з різних областей України.